

I Sverige är mer än 100 företags kvalitetssystem certifierade för svetsning. Detta har bidragit till att dessa företag kan behålla konkurrenskraften och samtidigt vara förberedda för framtiden.

Måste man certifiera sin svetsprocess?

Om PÄR

Pär Händemark jobbar som revisionsledare/Lead auditor mot ISO 3834 och är sammanhållande för revisionsuppdraget mot kunden. Han gör ett par revisioner per vecka.

Det är dock få företag jämfört med t.ex. Finland som har 200 certifierade företag. Tyskland har kommit längst med fler än 700 certifierade företag. Är ISO 3834 certifiering en framgångsfaktor, eller klarar man sig utan det?

ISO 3834 är en standard som anger kvalitetskrav för tillverkning av svetsade produkter och konstruktioner. Den är uppdelat i tre nivåer där 3834-4 är den enklaste och 3834-2 den mest omfattande.

Anledningen till intresset för ISO 3834 är den ingår i allt fler regelverk. Dessa är krav inom byggbranschens (EN 1090), tryckbärande anordningar (PED), Banverket (BVS 524.20) och inom kärnkraften. Det finns mer än trettio standarder som kräver ISO 3834. Och de som köper svetsade produkter eller svetsstjänster kräver i ökad utsträckning att svetsprocessen ska kvalitetssäkras enligt ISO 3834.

Många företag väljer att certifiera sig enligt 3834, vilket betyder att ett certifieringsorgan gör en värdering och dokumentation av att standardens krav är uppfyllda och efterlevs. Andra väljer att endast leva efter standarden utan certifiering i de fall regelverken tillåter det.

Vad säger en som dagligen jobbar med detta?

Per Händemark är Lead Auditor på FORCE Certification med ISO 3834 som ett av sina specialområden.

Vad menas med "Lead Auditor"?

– Det är en person som planerar, utför/leder revisioner på plats och rapporterar. Jag kontrollerar att företaget uppfyller kraven enligt 3834. För att bli Lead Auditor kräver FORCE Certification att man har lång erfarenhet inom svetsbranschen och genomgått en Lead Auditorskurs på 5 dagar. För att bli fullfjädrad krävs praktik med visst antal revisionsdagar för att få rätt arbetsätt och skaffa sig en bra intervjueteknik. Exempelvis har FORCE Certification krav på 20 dagars praktik.

Vilka företag är det som certifierar sig?

– För min del är det mestadels järnvägsföretag och underhållsföretag. Sen är det företag vars kunder kräver att de ska certifiera sig. Exempel på dessa är smidesverkstäder, legotillverkare till fordonsindustrin, skogsindustrin och energi/kärnkraft. Det är allt från små företag med 3–4 anställda till stora med mer än 4 000 anställda.

Vilken nivå certifierar de flesta sig för?

– De flesta företag väljer den högsta nivån (-2, omfattande kvalitetskrav). Några enstaka väljer nivå -4 (enkla kvalitetskrav). Nästan ingen väljer nivå -3, för steget till den högre nivån -2 är så liten att de flesta väljer -2 i alla fall. Då står de rustade för eventuellt kommande kundkrav.

Vilka träffar du ute hos företagen?

– Framförallt träffar jag svetsansvariga, kvalitetsansvariga och svetsare. De är positiva och upplever att både ISO 3834 standarden och certifieringsprocessen ger ett bra stöd i deras arbete. Det är ett förbättringsarbete, och alla vill ju tjäna pengar. En ISO 3834 certifiering upplevs ge den effekten.

Hur går det till att certifiera sig?

– Företaget kontaktar oss och vi skickar ut en ansökan till dem. De får en offert och vi planerar in ett första besök. Första besöket handlar om dokumentgranskning och tar cirka en dag. Om det är några delar i systemet som saknas så får de tid att åtgärda det. Sedan bokas ett datum för certifieringsbesöket, normalt en till två månader senare. Då utför jag en mer ingående kontroll av kvalitetsystemet och besöker verkstaden samt pratar med svetsare, och kollar att de följer de instruktioner som finns. Jag vill få bekräftelse på att de använder systemet på rätt sätt.

Är det dyrt att certifiera sig?

– Det är inte särskilt dyrt. Det interna arbetet och krav på nya svetsprocedurer kan däremot kosta pengar. Det finns dock bra utbildningar som man kan gå i ämnet. Det kan spara pengar och tid genom att man gör rätt saker från början.

Vilka är dina erfarenheter?

– Många av de företag jag kommer till har en god verkstadspraxis. 80–90 % av strukturen är redan på plats, och det underlättar certifieringen avsevärt. Ibland behöver vissa saker förbättras, t.ex. hantering och rutiner kring tillsatsmaterial. Några av företagen, kanske 20 %, har redan ett ISO 9001 certifierat kvalitetssystem. I dessa fall blir ISO 3834 en del av detta certifierade ledningssystem för kvalitet. Andra företag kanske upprättade ett kvalitetssystem för 15–20 år sedan där endast vissa delar används idag. Då kan man istället göra en produkt/processcertifiering av ISO 3834.

Tips till företag som borde certifiera sig?

– Mitt råd är att svetsande företag som inte är certifierade enligt ISO 3834 borde som en start börja titta på kraven enligt 3834, utan att för den skull nödvändigtvis certifiera sig. Titta på standarden! Många gånger har företaget kanske inte ägnat tillräcklig tid för att förstå vad som står i standarden, även om de läst den eller haft konsulter som hjälp till. Företagen borde ta sig den tiden, för det kan spara tid och pengar för dem.

”Det är ett förbättringsarbete, och alla vill ju tjäna pengar.”

– Fördelarna med 3834 är att det ger tydliga rutiner. Det säkerställer att man uppfyller krav från kunden. Man får ett bra arbetssätt. Det gör att företaget kan ta på sig ett jobb som man verkligen klarar av. Vi ser exempel på företag som tar på sig där de allt för sen visar sig inte uppfylla kundens krav. Det leder till merkostnader i form av leveransförseningar och behov av att ta fram nya svetsprocedurer. Underlagen visar sig inte vara klara. En certifiering/revision ger företaget svart på vitt vad de behöver arbeta med. Alla kunder kräver inte 3834-certifiering, men alla kunder kräver kvalitet!

– Om ett svetsande företag vill ta ytterligare ett steg i att höja konkurrenskraften och sänka kostnaderna är LEAN något att överväga. LEAN handlar om att reducera flaskhalsar (flödeseffektivitet) och kvalitet i alla led, att ta bort det som inte kunderna är beredda att betala för.

Svaret på frågan i rubriken är således; Nej, man måste kanske inte certifiera sin svetsprocess. Men det är säkert väldigt bra.

Tomas Tränkner,
ttr@force.se

FORCE Technology Sweden AB